

Jeg skal ikke trætte med at opregne dem, men jeg stiller min Mening imod deres, som have reist disse Indvendinger. Jeg siger, at naar vi faae en Kirkeforsatning, og denne bliver nogenlunde hensigtsmæssigt indrettet, navnlig med Hensyn til Repræsentationen, saa vil det hele store menige Kirkefolk deri finde en god og sund Repræsentation, som vil repræsentere dets Majoritet, og jeg troer da tillige, at det vil vise sig hderst beredvilligt til at aabne Kirkens Huus saa meget som muligt, for at alle de forskjellige Meninger og Partier kunne finde Plads derinde, dog naturligviis kun paa den Betingelse, at Folketirkens Grundlov ikke der- ved forandres. Man hører saa ofte beklage, naar Folk bedømme vore hidtidige Tilstande og navnlig Tilstanden siden 1849, at de Styrende og Ledende ikke have havt et rigtigt og tilstrækkeligt Die for, hvor nødvendigt det var, navnlig i et saa lille Folk og i en saa lille Stat som vor, at sørge for, at samtlige større Samsundsclasser ogsaa virkelig bleve interesserede i det hele Samsunds Vel og førte til med Varme at omfatte dette. Jeg har ofte, naar jeg har hørt disse Behreidelser mod de Mænd, som have havt den Ære at lede vore Anliggender siden 1849, deels gjort opmærksom paa, at det ikke ganske er saa, at de have tabt dette affhne, og deels henledet Opmærksomheden paa de overordentlig store Vanffeligheder, de have havt at kæmpe imod for at kunne realisere det antydede ønffelige Formaal. Men nu siger jeg: Naar vi altsaa maae indbrømme Sandheden af, at dette Formaal ikke er naaet i et noget stort Omfang, bør vi da ikke nu, da vi ere isærd med at ordne vore kirkelige Forhold, gjøre os al mulig Umage for, at samtlige større kirkelige Partier virkelig ogsaa kunne faae Leilighed til at udtale sig for hinanden og gjøre deres Meninger gjældende ligeoverfor hinanden, og er dette ikke mere praktisk end at lade et enkelt Parti gjennem Alliancer, som ere mere eller mindre unaturlige for det, sætte det ene lille Lovforslag efter det andet igennem tiltrøds for Folkekirkens Ønffter? Man nævner stadigt de mange og store Vanffeligheder, som ere tilffede for at tilbeibringe en organisk Kirkeforsatning, man paapeger de Vanffeligheder, som hentes fra den evangelisk-lutheriske Kirke i Almindelig-

hed og fra dens Tilstand hos os; men jeg spørger: Naar der vel er store Vanffeligheder ved, men tillige Nødvendighed for at realisere Grundlovsparagraphen, skal man da paa Grund af disse Vanffeligheder lægge Hænderne i Stjødet, eller maae disse Vanffeligheder ikke langt snarere indeholde en Opfordring for os til at søge dem overvundne? Jeg skal tillade mig at paapege en Vanffelighed, som sandelig ikke hører til de mindste, men som er selvforstødt. Man har fra Regjeringens Side altfor meget været tilbøielig til at give efter for en enkelt Sides Øtringer og Ønffter. Var man istedet derfor traadt frem med Grundlovens § 75 i sin Haand og havde sagt: Vi kunne ikke gjøre disse Indbrømmelser, vi maae have en Forsatning for Kirken, for at denne kan faae Leilighed til at udtale sig, saa troer jeg, at man havde været langt videre end nu, og at de, der nu storme løs mod en Kirkeforsatning, vilde være blevne dens ivrigste Forsvarere. Man siger endelig: Men det er jo at fremkalde en Stat i Staten, naar vi give Kirken en Forsatning. Skal dette være mere end et Ordspil, forstaaer jeg det sandelig ikke, thi der er jo Ingen, der forlanger, at Kirken skal stilles selvstændigt. Det, som forlanges fra Kirkens Side er jo kun, at den faaer bestemte Regler for sin Medvirkning i de kirkelige Anliggenders Ordning og Afgjørelse, og det er jo saa langt fra, at den forlanger Æneafgjørelsen deraf, at den tværtimod ligefrem erkjender Statens Medberettigelse. Det er desuden noksom bekjendt, at Kirken netop paa Grund af den Stilling, hvori den som Folkekirke staaer til Staten, ikke engang forlanger saamegen Myndighed i sine egne Anliggender, som de anerkjendte kirkelige Samsund have. — Jeg troer ikke, at jeg ved at udbrede mig mere vidtløftigt om dette Spørgsmaal vilde imødekomme Thingets Ønffter. Jeg frygter tværtimod for, at man længes efter at blive færdig med denne Sag, og jeg har derfor, saa kort som jeg har formaaet det, og idet jeg har tilbageholdt ikke ganske saa Ting, som det ellers kunde ligge mig paa Hjerte at sige, fremstillet mine Hovedgrunde for at øusse en Kirkeforsatning, for man strider til at give kirkelige Love. Det være mig dog tilladt, forinden jeg slutter, at henlede ørebe